

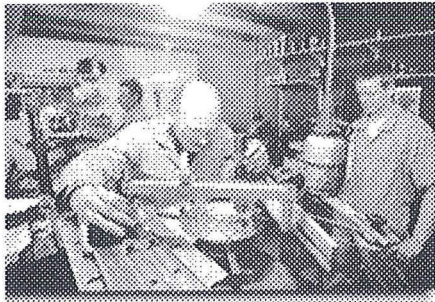
CBC

Artikel uit De Gelderlander van 26-03-2004

Rio dicht: tin weg uit Tiel

Door MIRIAM VAN DEN BRAND

TIEL - Tingieterij Rio in Kapel - Avezaath is failliet. Hiermee dreigt de tinindustrie te verdwijnen uit de gemeente Tiel. Directeur H. Zwartebol denkt niet dat er gegadigden zullen komen voor een doorstart.



Er wordt nog gewerkt bij Rio. Foto: Jan Bouwhuis

Rio is volgens Zwartebol (52) met veertien werknemers het laatste tinbedrijf van enige omvang in Nederland. Alleen enkele eenmansbedrijfjes blijven nog over.

Rio zit sinds eind negentiende eeuw in Kapel-Avezaath. Het is een van de toeristische trekpleisters van Tiel. Bussen vol met buitenlandse en Nederlandse toeristen hebben de afgelopen jaren een bezoek gebracht aan het ambachtelijke bedrijf en het museum. In de hoogtijdagen (voor 2001) kwamen er zo'n zestig tot zeventig bussen met Amerikaanse toeristen per jaar. Vorig jaar waren dat er minder dan dertig.

De geruchten rond een faillissement deden in januari en februari al de ronde. Zwartebol wilde wel bevestigen dat het slecht ging, maar niet dat er een faillissement aan zat te komen. "We hebben tot het laatste moment hoop gehad dat we het toch zouden redden", zegt hij nu. "Dat is heel natuurlijk, denk ik."

Het faillissement is woensdagmiddag uitgesproken door de rechtbank. Zwartebol heeft vervolgens zijn werknemers ingelicht. Ze schrokken, maar wisten wel dat er problemen waren. "Ze waren niet heel erg verrast. Het is heel treurig, ik ken de meeste mensen al jaren. Heb hun kinderen zien opgroeien." Het is onduidelijk wanneer de deuren van Rio werkelijk dichtgaan. Zwartebol heeft daar van de curator nog niets gehoord.

Sinds 2001 ging het steeds slechter met het bedrijf. Volgens Zwartebol is het niet meer goedgekomen na de aanslagen van 11 september. Buitenlandse toeristen, een groot deel van de bezoekers, bleven weg. "Het ging hollenderwijs achteruit."

Daarna volgden meer klappen. "Sars is ook niet goed geweest voor het toerisme. Elke keer dachten we dat het wel beter zou worden, dat het in 2003 weer zou aantrekken. Toen begon de oorlog in Irak. Daarnaast geven de Nederlandse toeristen minder geld uit dan vroeger. Zij kwamen nog wel, maar kochten niets. Op een gegeven moment kun je niet meer aan je betalingen voldoen en is het op."

Een doorstart zit er volgens de directeur niet in. "Ik zie geen enkele partij die dit bedrijf zou willen voortzetten. Het is toch een specialisme. Daarnaast gaat het gewoon te slecht met de verkoop van producten."

Wethouder W. Gradisen van Economische Zaken van Tiel is verrast door het faillissement. "We wisten dat het slecht ging, maar niet dat dit stond te gebeuren. Het is jammer, het is toch het laatste tinbedrijf in Tiel. We hadden tot nu toe nog niet helemaal afscheid genomen van het tin. Het is zonde, want het trok toeristen naar de stad. Het is misschien geen klap, maar toch zeker een tik voor Tiel." Stadspromotor Jan Beijer spreekt van een 'enorm verlies'.

BEDRIJFSHISTORIE

In 1968 werd te Leerdam een tinfabriek gestart door de heren H.M.J. Zwarteboel en C.J. van der Leeden onder de naam **Zwarteboel en van der Leeden B.V.**.

Om de concurrent het hoofd te kunnen bieden, besloten zij om de tinfabriek open te stellen voor excursies en de produkten ook rechtstreeks aan de consument te leveren.

Deze aanpak wierp zijn vruchten af. In 1985 nam Zwarteboel en van der Leeden B.V.

de gefailleerde Metaalwarenfabriek RIO N.V. in Tiel over. Dit bedrijf bestond toen 75 jaar.

Deze metaalwarenfabriek ging verder onder de naam **Tielse Tinindustrie RIO B.V.**.

Eind 1988 betrokken de beide B.V.'s de panden van een oude metaalwarenfabriek in

Kapel-Avezaath, waar het bedrijf nu nog steeds is gevestigd. De heren Zwarteboel en

van der Leeden besloten per 1 oktober 1993 de twee bedrijven te fuseren tot één bedrijf:

Tielse Tinindustrie RIO B.V., waarvan de heren de directie vormden.

Medio 1998 overleed een van de oprichters, de heer H.M.J. Zwarteboel. Hierna trad zijn zoon, de heer H.L. Zwarteboel, toe tot de directie.

PRODUKT-TECHNISCH

Tielse Tinindustrie RIO B.V. produceert tinnen siervoorwerpen.

Kenmerken van tin zijn:

- niet giftig;
- geeft geen smaak af;
- roest niet;
- gemakkelijk te verwerken;
- heeft een hoge isolerende waarde.

De grondstof voor tin is tinerts. Dit wordt voornamelijk gewonnen in Azië.

Het wordt met speciaal geconstrueerde machines opgebaggerd en gezuiverd.

Daarna wordt het erts geraffineerd op 99,916% zuiverheid. Het hieruit verkregen

zuivere metaal wordt in blokken van 35 kg. verkocht.

Zuiver tin heeft een zilverwitte kleur en een laag smeltpunt, ongelegeerd

230 graden Celsius. Gelegeerd tin kan met gieten in vormen of het kan gewalst worden tot plaat.

Het **blok tin** wordt gesmolten en wordt met de hand gegoten in metalen of rubberen mallen. Alle mallen worden in het eigen atelier vervaardigd. De **plaat tin** wordt niet gesmolten maar geforceerd (het rond een model in vorm brengen), of gestanst (het uit een tinnen plaat snijden van een voorwerp of onderdeel). De losse onderdelen van een siervoorwerp worden aan elkaar gesoldeerd, na eventuele patinerings kan het artikel beschilderd of gegraveerd worden.

KLANTENKRING

Tielse Tinindustrie RIO B.V. levert aan vele tevreden afnemers, waaronder particulieren uit het hele land, de detailhandel en bedrijven. De laatste categorie

schaft voornamelijk relatiegeschenken aan.

Succesvolle voorbeelden zijn o.a. het Michelin-mannetje, Scania- en DAF-trucks,

het "plantertje" (logo van de Nationale Boomfeestdag) en natuurlijk Tiels Flipje.

Ook is het mogelijk om ontwerpen op-maat te fabriceren. Dit resulteert altijd in een fraai en stijlvol cadeau waarbij de schenker zeker goede beurt maakt bij zijn

zakenrelaties. Ook wordt de tingieterij vaak aangedaan door buitenlandse toeristen.

Bezoek/Excursies

Vooral in de maanden april t/m juni weten bussen vol bezoekers de weg naar de

tingieterij te vinden. Zij boeken dan een excursie, en gedurende hun ongeveer 2 uur durende bezoek, worden zij in ambachtelijke sfeer in het restaurant ontvangen

en maken vervolgens een rondgang door de fabriek. Op elke productieafdeling kan

rondgekeken worden; het personeel staat bezoekers vriendelijk te woord.

Particulier bezoek kan dagelijks zonder afspraak binnen wandelen – men ziet dan met

eigen ogen hoe het tin van grondstof tot een schitterend eindproduct wordt bewerkt.

De showroom/winkel toont duizenden verschillende artikelen: van traditionele Rembrandtskannen tot de moderne ontwerpen van Jan des Bouvrie. Eén keer per

jaar worden de Tielse Tindagen georganiseerd, in samenwerking met het Nederlandse

Tingilde. Dit evenement trekt elk jaar meer bezoekers en meer media-aandacht.

In het jaar 2000 zegde de bekende topontwerper Gerard van de Berg zijn medewerking

toe. Ook worden op de Tindagen taxaties van ingebrachte voorwerpen verricht, dit tot groot enthousiasme van het publiek.

Tielse Tinindustrie RIO B.V.
Bergakker 64
4013 CN KAPEL-AVEZAATH
Tel. 0344-661942

Openingstijden:

Maandag : 9.00 - 16.45 uur
Dinsdag : 8.00 - 16.45 uur
Woensdag : 8.00 - 16.45 uur
Donderdag : 8.00 - 16.45 uur
Vrijdag : 8.00 - 15.45 uur
Zaterdag : 8.30 - 12.30 uur

Op zon- en feestdagen gesloten.